

Energieke Vrijdag – Bodemenergie door warmte- koude opslag : Q&A

12 februari 2021

1 Algemene vragen

1. Hoe is de relatie tussen de gemeente Heerlen en MijnWater?

MijnWater is van oorsprong een Interreg-project, een onderzoeksproject. Waarin de gemeente een analyse heeft gedaan van de mogelijkheden om op grote diepte (600m) water op te pompen.

MijnWater werd dus door de gemeente aangesteld, maar voor het uiteindelijk doel is het soms beter om als bedrijf te werken en dit gaat niet volledig in de ambtelijke structuur. MijnWater werd dan ook een BV, commerciële partij. Dit zorgt ervoor dat het governancemodel momenteel ter bespreking ligt. Het is een afweging tussen de mater waarin het een nutsbedrijf is en in welke mate er nood is aan een meer marktgericht model.

2 Vragen voor de gemeente Heerlen

2. Hoe vertaalt de participatie zich in de praktijk? Is dit voornamelijk op wijkniveau of eerder op stadsniveau?

De gemeente volgt hierin twee sporen.

- De participatie ten aanzien van de transitie inzake warmte gebeurt in de wijken omdat we op dat niveau verandering willen brengen. Dus de gemeente gaat hiervoor in gesprek met de wijken en doet dit aan de hand van brainstormsessies, workshops, en dergelijke.
- Als het gaat over de volledige energietransitie dan wordt er door de gemeente eerder gezocht naar mensen, burgers die echt geïnteresseerd zijn en mee hierover willen nadenken.

3. Is er een aansluitingsplicht ingevoerd in de gemeente Heerlen?

Op dit moment kan men vanuit de gemeente geen verplichting opleggen, maar als de gemeente de wijkuitvoeringsplannen gaat maken dan zal men wel nagaan wat de beste optie is voor een wijk.

De nieuwe warmtewet in Nederland, die er zal komen, zal aangeven dat de gemeente aardgas mag afsluiten in een wijk. Burgers kunnen wel niet verplicht worden om voor

warmtebronnen te kiezen, maar men wordt wel worden. Men kan dan een eigen duurzame oplossing kan kiezen, dat is dus een persoonlijke keuze.

4. Welke ondersteuning krijgt de gemeente Heerlen, of de regio van de hogere bestuursniveaus om dit allemaal uit te voeren?

Alle gemeenten hebben eind 2019 van het ministerie een financiële bijdrage ontvangen, dit was een vast bedrag per gemeente. Dit bedrag werd door de regio gebruikt om een regionale warmtecoördinator aan te stellen, hij fungeert als expert en zit in alle belangrijke commissies omtrent warmte. De coördinator begeleidt de gemeente, de regio in het opstellen van een visie omtrent de energietransitie. Dit vormt een grote uitdaging, voornamelijk met betrekking op warmtenetten. Voor warmtenetten is het nodig om kavels uit te tekenen, waarna bedrijven hierop kunnen intekenen om de kavel in kwestie te voorzien van een warmtenet. Hierbij komen heel wat juridische en aanbestedingskwesties kijken. De regionale coördinator traint de gemeentelijke medewerkers hiervoor, ze worden wegwijs gemaakt in de volledige omkadering.

De gemeente Heerlen zal nu ook zelf een warmtecoördinator aanstellen met de landelijke hulp. De coördinator zal voornamelijk dienen om het proces rond uitvoeringsplannen te coördineren. Het gaat hierbij om 9 plannen gedurende 9 jaar, dus 1 plan per jaar. Om dergelijke plannen uit te tekenen heb je nood aan heel wat mensen met verschillende expertises en uit verschillende partijen.

5. Welke tips zou u geven aan de Vlaamse gemeenten om met dergelijke projecten aan de slag te gaan?

Het gaat niet om de techniek, maar om het organiserend vermogen. Zorg dat je als gemeente de zaken structureel goed regelt, dat het beleid goed geregeld is. Op die manier kan je als beleidsmedewerker aan de politiek duidelijk aangeven wat men van jou vraagt, welke financiële middelen je hiervoor nodig hebt en wat je maximaal zal kunnen leveren. Vooral het laatste is belangrijk omdat de verwachtingen heel hoog zijn en het aantal beleidsmedewerkers eerder beperkt. Het is belangrijk dat het bestuur goed verankerd is en dat er voldoende capaciteit is om dergelijke plannen uit te voeren.

3 Vragen voor MijnWater vzw

6. In welke mate heeft COVID-19 een invloed gehad op de vraag en het aanbod inzake warmte en koude? Heeft dit een impact gehad op het businessplan?

Er was uiteraard een verschuiving naar meer warmte in de huizen en minder in de kantoren. Anderzijds heeft MijnWater hier weinig last door ondervonden, omdat ze een multi-source multi-storage systeem hebben. Door die-Cloud gedachte ben je als organisatie minder gevoelig voor dergelijke fluctuaties. Het systeem van MijnWater is

dus een resiliënt-systeem, men is veerkrachtiger en flexibeler dan andere energieconcepten. Als 1 grote bron wegvalt zijn er nog voldoende andere bronnen.

7. In welke mate worden bestaande woning gemakkelijk aangesloten worden op het koude net? Welke aanpassingen zijn hiervoor nodig?

Met relatief weinig ingrepen kan je energiebesparing van 30% behalen. Het 5^e generatiemodel (zie webinar) vraagt ook een andere manier van denken en naar de opgave te kijken. Hierbij is de getrapte aanpak cruciaal. Hoogwaardige energie moet eerder gebruikt worden voor de industrie in de regio. Ons idee is ook om de energie tweemaal te gebruiken (de bron en de restwarmte).

Het is ook belangrijk om het ruimtelijk, sociaal en politiek haalbaar te maken als men een effectieve halvering wilt. Ga dus na hoe je het leven van de burger zo weinig mogelijk kan verstoren en toch voldoende impact kan hebben. Denk hierbij aan het vervangen van glas, isoleren van daken, onder de vloer inspuiten,... dit kan allemaal zonder effectief de woning "binnen te gaan". Het meest ingewikkeld is wel de ventilatie, maar hierbij heb je o.a. het verkoelingselement waardoor de woning terug aantrekkelijker wordt. Ga dus eerst voor haalbare en kleine ingrepen alvorens te verruimen.

8. Waarom worden de ontwikkelingen naar duurzame gassen niet mee in beschouwing genomen?

Dit zit vervat in het tweede principe (bekijk het webinar).

Waterstofgas is anders dan aardgas het gaat om volledig andere stoffen. Zo is de moleculaire waarde van waterstofgas 2 ten opzichte van 20 bij aardgas. Uit verschillende testen blijkt dat het pompen van waterstofgas waar aardgas werd gepompt problemen met zich meebrengt. Tot en met 15% is dit mogelijk, maar anders zal het door de buis lekken door de aansluitingen. Daarnaast vraagt waterstofgas ook meer aanpassingen aan de woning.

Wederom hanteren we hier de getrapte aanpak. Waterstofgas zal maximum 10% van de energievraag kunnen denken, het is dus beter om dit in te zetten waar de meerwaarde ervan maximaal is.